

Kim jest podejrzany w procesie karnym?

Podejrzany jest każda osoba, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów, albo której bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego (art. 71§1 k.p.k.*).

Pamiętaj! Przedstawienie zarzutów jest możliwe w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez daną osobę przestępstwa, którego dotyczy postępowanie.

Kim jest oskarżony, a kim obwiniony?

Oskarżony jest każda osoba, przeciwko której wniesiono oskarżenie do sądu, a także każda osoba, co do której prokurator złożył wniosek o warunkowe umorzenie postępowania (art. 71§2 k.p.k.).

Obwiniony jest każda osoba, przeciwko której wniesiono wniosek o ukaranie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia (art. 20§1 k.p.w.**).

Co to jest zasada domniemania niewinności?

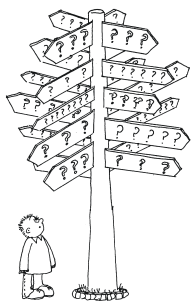
Oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem (art. 5§1 k.p.k.).

W przypadku nie dających się usunąć wątpliwości należy je rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego (art. 5§2 k.p.k.).

Pamiętaj! Ciężar udowodnienia winy spoczywa na oskarżycielu. Oskarżony i podejrzany nie mają obowiązku dostarczania dowodów przeciwko sobie!

Pamiętaj również, że podejrzanemu i oskarżonemu przysługują w toku postępowania karnego konkretne prawa, ale są też i obowiązki, którym muszą się poddać. Pouczenie

o przysługujących podejrzanemu prawach i obowiązkach podejrzany powinien otrzymać na piśmie przed pierwszym przesłuchaniem!

Jakie prawa ma podejrzany?

Podejrzanemu przysługuje prawo do:

- składania wyjaśnień,
- odmowy składania wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania (art. 175§1 k.p.k.),
- złożenia wyjaśnień na piśmie w trakcie przesłuchania (art. 176§1 k.p.k.).

Czy podejrzany ma wpływ na przebieg śledztwa lub dochodzenia?

Tak. Podejrzany ma prawo do składania wniosków o dokonanie czynności śledztwa lub dochodzenia oraz prawo do obecności przy czynnościach dowodowych (art. 300 k.p.k.).

Czy podejrzany może zapoznać się z materiałami z postępowania przygotowawczego?

Tak. Przed zamknięciem śledztwa lub dochodzenia podejrzany ma prawo złożyć wniosek o końcowe zapoznanie się z materiałami postępowania przygotowawczego. Podejrzany ma prawo wcześniej przejrzeć akta postępowania. Jego obrońca ma prawo uczestniczyć w tych czynnościach (art. 321 k.p.k.).

Pamiętaj, że podejrzany bądź jego obrońca po zaznajomieniu się z aktami postępowania przygotowawczego, w terminie 3 dni od tej daty mogą złożyć **wniosek o uzupełnienie** dochodzenia lub śledztwa!

Pamiętaj także, że końcowe zapoznanie się z materiałami postępowania następuje **tylko na wniosek** podejrzanego bądź jego obrońcy!

Prawo do obrońcy

Podejrzanemu przysługuje prawo do skorzystania z pomocy obrońcy w toku postępowania, którego może sobie sam wybrać, jednak jednocześnie nie może mieć więcej niż trzech obrońców (art. 77 k.p.k.).

Pamiętaj! Jeżeli jesteś podejrzanym i nie stać Cię na obrońcę z wyboru, masz prawo do obrońcy z urzędu. **Pamiętaj także,** że w toku postępowania podejrzany może wnioskować o obrońcę nawet do dokonania pojedynczej czynności.

Pamiętaj również, że podejrzany może żądać przesłuchania w obecności ustanowionego przez siebie obrońcy, z tym że niestawiennictwo obrońcy nie tamuje przesłuchania (art. 300 i 301 k.p.k.).

Co zrobić, gdy podejrzany nie rozumie dobrze po polsku?

Jeżeli podejrzany nie włada wystarczająco dobrze językiem polskim, może skorzystać z bezpłatnej pomocy tłumacza. Podstawowe dokumenty procesowe także zostaną przetłumaczone na znany mu język (art. 72 k.p.k.).

Oględziny i badania lekarskie

Podejrzany, jeżeli istnieje taka konieczność, musi poddać się oględzinom ciała i badaniom lekarskim:

- podejrzany jest obowiązany poddać się oględzinom zewnętrznym ciała oraz innym badaniom nie połączonym z naruszeniem integralności ciała, w szczególności wolno od podejrzanego pobrać **odciski, fotografować** go oraz **okazać w celach rozpoznawczych** innym osobom (art. 74§2 pkt. 1 k.p.k.),

* Ustawa Kodeks postępowania karnego z dnia 06 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 89 poz.555 ze zm.)

** Ustawa Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z dnia 24 sierpnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 106 poz.1148)

- b) podejrzany obowiązany jest poddać się niezbędnym dla postępowania badaniom **psychologicznym i psychiatrycznym** oraz badaniom połączonym z dokonaniem zabiegów na jego ciele, z wyjątkiem chirurgicznych, pod warunkiem, że dokonywane są przez uprawnionego do tego pracownika służby zdrowia z zachowaniem wskazań wiedzy lekarskiej i nie zagrażają zdrowiu podejrzanego; w szczególności podejrzany jest obowiązany - przy zachowaniu tych warunków - **poddać się pobraniu krwi, włosów lub wydzielin organizmu** (art. 74§2 pkt. 2 k.p.k.).

Obowiązki podejrzanego pozostającego na wolności:

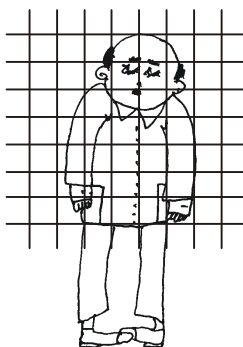
Jeżeli podejrzany w toku postępowania pozostaje na wolności, musi pamiętać o tym, by informować organ prowadzący postępowanie karne o każdej zmianie swojego adresu w szczególności:

- a) podejrzany obowiązany jest stawić się na każde wezwanie w toku postępowania karnego oraz zawiadomić organ prowadzący postępowanie o każdej **zmianie miejsca zamieszkania lub pobytu trwającego dłużej niż 7 dni. Pamiętaj**, że w razie nie usprawiedliwionego niestawiennictwa **podejrzanego można sprowadzić przymusowo** (atr. 75§1 i 2 k.p.k.)!
- b) jeżeli podejrzany przebywa za granicą, ma obowiązek **wskazać adresata dla doręczeń w kraju. Pamiętaj**, że w razie nie uczynienia tego - pismo wysłane pod ostatnio znanym adresem w kraju, albo jeżeli adresu tego nie ma, załączone do akt sprawy, uważa się **za doręczone** (art. 138 k.p.k.)!
- c) jeżeli podejrzany, nie podając nowego adresu, zmienia miejsce zamieszkania, lub nie przebywa pod wskazanym

przez siebie adresem, pisma wysłane pod tym adresem, w toku trwającego śledztwa lub dochodzenia, **uważa się za doręczone** (art. 139 k.p.k.)!

Skazanie bez rozprawy

Instytucja skazania bez rozprawy jest przewidziana dla tych podejrzanych, którzy popełnili przestępstwo, jednakże ze względu na ich dobrą postawę w trakcie postępowania karnego - przyznanie się do winy i wyjaśnienie okoliczności czynu - mają szansę na złagodzenie kary. Prokurator ma możliwość złożenia wniosku o skazanie sprawcy przestępstwa bez rozprawy jeżeli:

- a) popełnione przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności nie przekraczającą lat 10,
- b) okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości,
- c) postawa sprawcy przestępstwa wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte bez przeprowadzania rozprawy (art. 335 k.p.k.).

Sąd, który uwzględni wniosek o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, może:

- a) nadzwyczajnie złagodzić karę,
- b) warunkowo zawiesić wykonanie kary,
- c) ograniczyć skazanie tylko do wymierzania środka karnego.

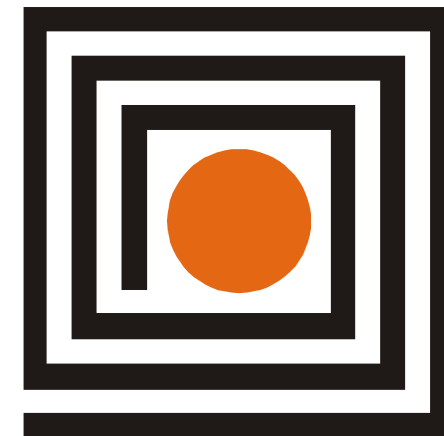
Pamiętaj, że w przypadku skazania bez rozprawy, podejrzany może otrzymać **łagodniejszą karę** niż po przeprowadzeniu procesu!

Pamiętaj również, że wniosek o skazanie bez rozprawy prokurator składa **tylko za zgodą** podejrzanego!

Projekt jest współfinansowany ze środków Uni Europejskiej w ramach Programu Phare
2003 PL/005-710.03.08.04/ws/31/27

PRAWA PODEJRZANEGO

Biuro Porad Obywatelskich

81-388 Gdynia, ul. Traugutta 2
www.ovum.org.pl e-mail: bpo@ovum.org.pl
pon., wt., śr.: 15.00 - 20.00; czw. 9.00 - 14.00
Dyżur telefoniczny: tel. 058/ 661-31-51
pon., wt., śr.: 17.00 - 19.00; czw. 10.00 - 12.00

Biuro udziela porad bezpłatnie

- sekcja karna

pon., śr. : 15.00 - 20.00
dyżur telefoniczny: tel.058/661-31-51
pon., śr. : 16.00 - 18.00
porady listowne: listy należy kierować:
Biuro Porad Obywatelskich
81-388 Gdynia, ul. Traugutta 2

Działalność Stowarzyszenia
jest finansowana przez:

 INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH